

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ВОЛОНТЕРСТВА ВІД НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО СЬОГОДЕННЯ

Досліджено історію волонтерства від його витоків до сучасних форм. Розглядаються різні етапи розвитку волонтерської діяльності, починаючи з давніх часів, коли допомога іншим мала форму колективної праці у громадах, і закінчуючи сучасними глобальними волонтерськими кризами. Особлива увага приділяється ролі волонтерів у гуманітарних кризах та під час війни в Україні, де волонтерство стало важливим елементом громадянської відповідальності. Проведений аналіз рівня залученості населення України до волонтерської діяльності на підставі даних компанії Charities Aid Foundation (CAF) та розробленого цією компанією Всесвітнього індексу благодійності (World Giving Index).

Ключові слова: волонтерство, історія, громадянська відповідальність, гуманітарні кризи, залученість до волонтерської діяльності, світовий індекс благодійності.

Berchuk Andrii. The history of volunteering from ancient times to the present

This article explores the history of volunteering, tracing its evolution from ancient communal efforts to modern global volunteer movements. It highlights key phases in the development of voluntary action, focusing on different periods where collective support was pivotal for societal welfare. The study emphasizes the role of volunteers in addressing humanitarian crises and their significant impact during the ongoing war in Ukraine, where volunteering has become a cornerstone of civic responsibility and aid efforts. The paper also analyzes the contributions of volunteers in various fields, including healthcare, education, and disaster relief, examining how volunteerism shapes societal values. Provided an analysis of the level of Ukrainian population's involvement in volunteering, based on data from the Charities Aid Foundation (CAF) and the World Giving Index created by this organization.

Key words: volunteering, history, Ukraine, civic responsibility, humanitarian crises, disaster relief, involvement in volunteer activities, World Giving Index.

Якою б егоїстичною не вважали людину, в її природі, безсумнівно, існують певні принципи, які змушують її цікавитися долею

інших і роблять її щастя важливим для неї, хоча вона не отримує від цього нічого, окрім задоволення від споглядання [1, с.1].

Вступ. Слово «волонтер» походить від латинського терміну *voluntarius*, що означає «добровільний» або «той, хто діє з власної ініціативи». У ХУІІ ст. це слово набуло поширення, спершу в контексті військової сфери, де тривалий час означало лише солдатів, які добровільно вступали до армії. Могутні феодали закликали воїнів під свої прапори, часто не надаючи їм платні або утримання. Натомість добровольці здобували славу та військові трофеї. Внаслідок цього такі слова, як французьке *volontaire*, німецьке *Volontair*, італійське *volontario* та англійське *volunteer*, виникли майже одночасно [2, с. 227].

Волонтерство є важливою складовою соціального життя, яка охоплює широкий спектр безкорисливих дій, спрямованих на допомогу іншим. Ця діяльність має давні історичні корені й пройшла тривалий шлях розвитку від давніх часів до сучасності.

Метою статті є розгляд еволюції волонтерства, його основних етапів і трансформацій у контексті історичних змін, оцінка рівня залученості населення України до волонтерської діяльності.

Стан розробки проблеми та методи дослідження. Нині існує велика кількість наукових праць, присвячених дослідженню такого явища, як волонтерство. Зокрема, М. Саломон, С. Соколовський, М. Хеддок [3, с. 219-224] досліджують поняття волонтерства, розробляють методологію для вимірювання макроекономічної вартості волонтерської роботи. Л. Писаренко, Л. Плукчи, І. Федорова [4, с. 157] визначають поняття «волонтер», «волонтерський рух», «волонтерська діяльність», розглядають нові види волонтерства, зокрема медіаволонтерство. П. Горінов, Р. Драпушко [2, с. 9-67] досліджують волонтерську діяльність в Україні у контексті безпекових викликів, розв'язують проблеми теоретичного та методологічного обґрунтування інституту волонтерства та волонтерської діяльності.

Для написання цієї статті використовувалися метод історичного аналізу, що дозволило виявити закономірності розвитку волонтерства на різних етапах, а також емпіричний метод (кількісний аналіз), який ґрунтується на аналізі даних, зібраних через дослідження даних Charities Aid Foundation (CAF) та Всесвітнього індексу благодійності [5, с.1].

Виклад основного матеріалу. Перші форми волонтерства можна знайти у стародавніх цивілізаціях, де взаємодопомога була частиною щоденного життя громад. У Римській імперії існували спільноти, що надавали допомогу бідним і хворим. У стародавньому Єгипті, Греції та Римі багаті громадяни жертвували кошти на будівництво храмів, лікарень та шкіл. Ці дії не були організованими волонтерськими рухами, але вже тоді можна було спостерігати прояви безкорисливої допомоги.

У Середньовіччі волонтерські ініціативи часто мали релігійний характер. Релігійні ордени та братства відігравали важливу роль у наданні допомоги хворим, бідним та знедоленим. Зокрема, орден госпітальєрів [6, с. 1], заснований у XI ст., займався доглядом за хворими паломниками. Іншим прикладом є орден францисканців [7, с. 1], члени якого працювали з бідними та відчуженими.

У XVIII-XIX ст. волонтерство набуло більш організованих форм. Багато організацій, таких, як Червоний Хрест [8, с. 1], з'явилися саме в цей період. Вони надавали гуманітарну допомогу під час війн і катастроф. Ф. Найтінгейл [9, с. 21-54] заснувала сучасне сестринство та започаткувала професію медсестри, орієнтовану на догляд за хворими.

Історія волонтерства в Європі бере свій початок з часів, коли цей термін вживали щодо «вояк-добровольців» у Великобританії до Першої світової війни. Згодом благодійні організації, що залучали своїх членів до діяльності безкоштовно, почали називати волонтерами. Першими такими організаціями стали «Християнська організація молодих людей» (1844), «Армія спасіння» (1865) та «Спільнота милосердя» (1842).

Після Першої світової війни волонтерство стало окремим соціальним явищем. Зокрема, в 1920 р. у Франції був проведений перший міжнародний робочий табір, що став символом примирення між Францією та Німеччиною. Волонтери допомагали відновлювати селище Еснес-ан-Аргонн, а серед них був П. Серезоль, засновник «Service Civil International» (SCI), що фокусувалася на миротворчій діяльності через робочі табори в конфліктних зонах.

Кількість міжнародних волонтерських таборів дедалі збільшувалася, і в 1928 р. понад 700 добровольців із 28 країн допомагали у відновленні Ліхтенштейну після паводків.

У США волонтерські ініціативи набули державного значення в 1933 р. під час Великої депресії. Президент Франклін Делано Рузвельт заснував «Civilian Conservation Corps» (CCC), щоб боротися з наслідками економічної кризи, зокрема через захист довкілля та відновлення лісів. У рамках цієї програми безробітні чоловіки отримували роботу, яка включала посадку дерев, побудову національних парків та боротьбу з ерозією ґрунтів. Учасникам програми забезпечували їжу, житло, одяг і медичну допомогу.

У післявоєнні роки волонтерство отримало новий поштовх завдяки діяльності таких організацій, як Адміністрація допомоги й реабілітації Організації Об'єднаних Націй (UNRRA). У 1945 р. волонтери заснували перший притулок для жертв Голокосту в Німеччині. ЮНЕСКО також сприяло створенню в 1948 р. Координаційного Комітету Міжнародної Волонтерської Служби.

Міжнародні волонтерські програми, такі, як Австралійські добровольці (1951), Закордонна Волонтерська Служба (1958) [10, с.1], Корпус миру США (1961) [11, с. 1], Канадська Закордонна Волонтерська Служба (1958) [12, с.1] та інші, з'явилися протягом 1950-60-х років, що сприяло подальшому поширенню волонтерського руху.

У 1985 р. Генеральна Асамблея ООН заснувала Міжнародний день волонтерів (5 грудня) для підвищення обізнаності про важливий внесок волонтерської діяльності. У 1990 р. була прийнята Загальна Декларація про волонтерську діяльність, що підкреслює роль волонтерства як засобу соціального та економічного розвитку.

Європейська комісія також активно підтримувала волонтерський рух, і в 1995 р. Європейський Парламент [13, с. 1] затвердив створення Європейської волонтерської служби, яка згодом стала частиною програми Erasmus+ як результату інтеграції проєктів, що діяли під егідою Європейської Комісії протягом 2007–2013 рр., у тому числі «Youth in Action» [14, с. 1].

Офіційне визнання волонтерства в Україні розпочалося з постанови Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 р. Наступним кроком стало прийняття Закону України «Про волонтерську діяльність» 19 квітня 2011 р., з метою підтримки чемпіонату Європи з футболу 2012 р. Закон визначає волонтерську діяльність як добровільну, безкорисливу і соціально спрямовану допомогу. Основні напрями включають допомогу нужденним, догляд за хворими,

постраждалими від катастроф, охорону природи та підтримку масових заходів. Закон також встановлює, що волонтерами можуть бути особи з 18 років або з 14 років за згодою батьків.

Волонтерський рух в Україні зародився на початку незалежності, коли громадяни допомагали нужденним через соціальні та економічні проблеми. Початок 2000-х ознаменувався розвитком студентських ініціатив та міжнародних волонтерських проєктів, таких, як Корпус миру та «Волонтери ООН». Важливою подією став чемпіонат Євро-2012, коли тисячі волонтерів допомагали організовувати матчі.

Після Революції Гідності 2013-2014 рр. та початку війни на сході України волонтерський рух активізувався. Громадяни масово долучалися до підтримки армії, збору коштів та допомоги військовим. У 2017 р. була створена Українська Волонтерська Служба для підтримки волонтерських ініціатив. Під час пандемії COVID-19 волонтери допомагали медичним працівникам та найбільш нужденним. У 2021 р. запустили Національну Волонтерську Платформу [15, с.1], що об'єднала громадян і волонтерські організації по всій країні.

З початком повномасштабного вторгнення Росії на територію України у лютому 2022 р. волонтерський рух в Україні зазнав безпрецедентного піднесення. Українські громадяни, зокрема ті, хто раніше не був залучений до волонтерської діяльності, об'єдналися для підтримки армії, допомоги цивільному населенню та забезпечення критичної інфраструктури. Війна стимулювала виникнення нових організацій та волонтерських ініціатив, які стали ключовими у забезпеченні гуманітарної допомоги.

Основним напрямом волонтерської діяльності стало забезпечення української армії всім необхідним: від продуктів і медикаментів до військової техніки та обмундирування. Волонтери організовували збори коштів, доставляли спорядження на фронт, а також брали участь у будівництві захисних споруд, транспортних операціях. Плетіння маскувальних сіток, ремонт автомобілів для військових потреб та координація медичної допомоги пораненим стали щоденною практикою для сотень волонтерських груп по всій країні.

Гуманітарна підтримка мирного населення також вийшла на новий рівень. Волонтери активно працювали над евакуацією людей із зони бойових дій, організовували розселення вимушених пересе-

ленців та забезпечували їх продуктами, медикаментами та одягом. Велика увага приділялася психологічній підтримці постраждалих, особливо дітей і жінок, які зазнали травм унаслідок бойових дій.

Багато ініціатив виникли як відповідь на гостру необхідність. Такі проекти, як «Повернись живим», «Захистимо Україну» та «Ліга волонтерів», стали символами нової хвилі волонтерського руху. Вони не лише акумулювали ресурси, а й створювали нові підходи до підтримки армії та цивільного населення, використовуючи сучасні технології для збору коштів та координації допомоги.

Під час повномасштабної війни волонтерський рух в Україні трансформувався з локальних ініціатив на загальнонаціональний і навіть міжнародний рух солідарності. Волонтери стали ключовими гравцями у системі підтримки країни, демонструючи надзвичайну стійкість та самовідданість у найважчі моменти війни.

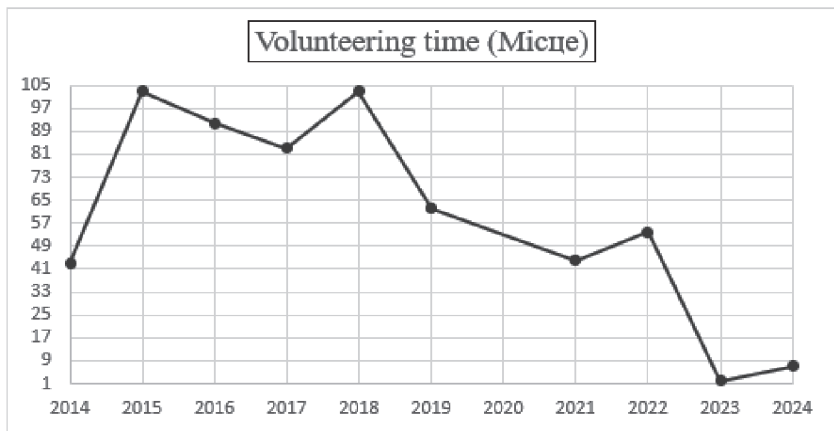
Протягом останнього десятиліття Україна показала вражаючий прогрес у рейтингу World Giving Index [5, с.1], що є свідченням значного покращення рівня залученості населення до волонтерської діяльності, благодійних ініціатив та допомоги іншим (графік 1). Якщо у 2014 р. Україна займала 103-є місце з індексом 23%, то вже у 2023 р. вона піднялася до 2-го місця з показником 62%. Це піднесення можна пояснити як зростанням активності громадян, так і зміною соціально-політичних умов, зокрема через російську агресію та кризу, що вона спричинила.

Графік 1

Аналіз часу, що витрачається українцями на волонтерську діяльність (volunteering time), показує цікаві зміни (графік 2). У 2014 р. Україна займала 43-є місце з показником 26%. Проте до 2019 р.у цей показник суттєво знизився до 15%. Однак із 2021 р. ситуація кардинально змінилася, і вже у 2023 р. країна опинилася на 2-му місці з показником 37%. Це свідчить про мобілізацію величезної кількості людей, які стали активно залучатися до волонтерських ініціатив, особливо в умовах кризи.

Графік 2

На основі аналізу даних World Giving Index можна зробити кілька важливих висновків щодо підвищення рівня залученості населення України до волонтерської діяльності:

1. Соціально-політичні кризи, такі, як війна, стимулюють громадян до активної участі у волонтерстві. Показники допомоги незнайомцям та фінансової підтримки зросли найбільше саме під час кризових періодів, коли мобілізація населення була критичною.

2. Україна демонструє стійке покращення у всіх ключових категоріях волонтерства: допомога незнайомцям, пожертвування коштів та час на волонтерську діяльність. Це свідчить про формування в Україні нової культури благодійності та взаємодопомоги.

3. Міжнародні організації та донорські ініціативи відіграють важливу роль у розвитку волонтерства в Україні. Дані свідчать, що

українці стали активніше жертвувати кошти та час, і це позитивно впливає на їх участь у світовому русі допомоги.

Загалом тенденції показують, що волонтерський рух в Україні є важливим фактором соціальної стійкості та розвитку громадянського суспільства. Цей прогрес має бути підтриманий державою та міжнародними партнерами для подальшого зростання активності у мирний час.

Соціальні настрої в Україні залишаються потужним ресурсом підтримки державних ініціатив у воєнний час. Згідно з національним опитуванням, проведеним соціологічною групою «Рейтинг» на замовлення International Republican Institute [16, с.68], 78% громадян вірять у перспективне майбутнє країни, що підкреслює високу суспільну стійкість навіть в умовах затяжного конфлікту.

Цей оптимізм, що особливо відчутний серед мешканців західних регіонів (81%) [16, с.7], тісно корелює із рівнем участі населення у волонтерських проєктах. Згідно зі звітом Charities Aid Foundation (2024) [5, с.5] Україна продемонструвала значне зростання участі громадян у благодійності, що проявляється у високій частці респондентів, які заявили про активну чи епізодичну допомогу армії, переселенцям або місцевим громадам (98%) [16, с. 72].

Такий високий рівень мобілізації населення значною мірою пояснюється довірою до ЗСУ (76%) та президентської команди (69%) [16, с. 48], що створює передумови для ефективного функціонування волонтерського сектору. Водночас місцева влада і парламент мають значно нижчі показники підтримки, що вказує на необхідність посилення їхньої ролі у підтримці волонтерів.

І хоча 43% опитаних очікують стабільності в економічному становищі протягом наступного року, проте 25% відзначили погіршення свого фінансового стану. Це спонукає до пошуку альтернативних ресурсів підтримки, включно з міжнародною допомогою. 18% респондентів, які отримують фінансову допомогу від рідних за кордоном, демонструють, як міграція в умовах війни стала частиною загальної волонтерської екосистеми [16, с.59, 61, 70].

Українське волонтерство є невід'ємною частиною соціальних та громадянських ініціатив, особливо в умовах військових конфліктів та економічних викликів. За даними Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД) [17, с.1], роль волонтерів у захисті України та забезпеченні життєдіяльності населення значно

зросла після початку збройної агресії Росії у 2014 р. НІСД зазначає, що волонтерський рух в Україні включає широкий спектр напрямів. Це не тільки підтримка армії та військових підрозділів, а й допомога вимушеним переселенцям, надання гуманітарної допомоги, реабілітація поранених та соціальна підтримка постраждалих. Згідно з дослідженням понад 60% волонтерських ініціатив зосереджені на допомозі військовим та їх сім'ям. Більшість волонтерських організацій також займається підтримкою медичних закладів і закупівлею необхідного обладнання.

З початком повномасштабної війни у 2022 р. спостерігається значне зростання кількості волонтерів. Особливо це стосується молоді, що активно долучається до волонтерської діяльності через громадські організації та соціальні мережі. Волонтерський сектор став організованим, що дозволяє ефективніше координувати зусилля, зокрема у сфері надання гуманітарної допомоги.

Попри досягнення волонтерський рух в Україні стикається з низкою викликів. НІСД виділяє нестачу ресурсів, відсутність сталої державної підтримки та проблеми з логістикою як основні перешкоди для подальшого розвитку. Проте у звіті підкреслюється важливість подальшого співробітництва між волонтерами, державними органами та міжнародними партнерами для забезпечення стійкості волонтерських ініціатив.

На основі досліджень НІСД, майбутнє українського волонтерства залежить від здатності адаптуватися до нових викликів та об'єднання зусиль різних секторів суспільства. Підвищення рівня професіоналізму серед волонтерів, а також залучення нових ресурсів і технологій є ключовими завданнями для подальшого розвитку.

Висновки. Волонтерство є невід'ємною частиною соціального розвитку, яке протягом історії трансформувалося і набуло нових форм відповідно до потреб суспільства. Від стародавніх часів, коли волонтерська діяльність була переважно неорганізованою і базувалася на взаємодопомозі в рамках громади, до сучасного періоду, коли волонтерські ініціативи набули глобального масштабу, цей феномен продовжує демонструвати свою важливість у суспільстві.

Одним із ключових аспектів, що простежується на всіх етапах розвитку волонтерства, є його здатність до адаптації. Волонтерські ініціативи не лише змінювалися разом із суспільством, а й часто виступали відповіддю на виклики, з якими стикалася людська

спільнота, як от війни, катастрофи, пандемії. Історичний аналіз показує, що волонтерство стало ключовим елементом забезпечення гуманітарної допомоги в кризових ситуаціях, а з часом його роль лише зростала.

В Україні волонтерський рух має давні корені, але його стрімкий розвиток спостерігається з початку XXI ст. Волонтерство в Україні, зокрема після 2014 р., стало однією з головних опор підтримки населення під час військових дій. Значний вплив на розвиток волонтерства мав волонтерський рух під час Революції Гідності та війни на сході України, а також після повномасштабного вторгнення Росії у 2022 р. Українські волонтери стали ключовими гравцями в забезпеченні підтримки як армії, так і цивільного населення. Під час війни волонтерський рух значно зріс і продемонстрував свою ефективність у багатьох напрямках — від постачання армії до гуманітарної допомоги населенню.

Аналіз даних з World Giving Index чітко показує зростання рівня волонтерської активності в Україні, особливо у контексті допомоги незнайомим людям, пожертвувань, коштів та часу, витраченого на волонтерську діяльність. Зокрема, значне підвищення України у глобальних рейтингах індексу свідчить про мобілізацію суспільства та високий рівень солідарності серед українців, особливо під час війни. Ці показники підтверджують, що волонтерська активність стала масовим явищем і вирішальним фактором у підтримці країни під час війни.

Отже, волонтерство в Україні зазнало безпрецедентного піднесення в умовах війни, стало не лише формою допомоги, а й важливим інструментом соціальної згуртованості та стійкості. Волонтери є символом надії та підтримки в часи найскладніших випробувань, і їхня діяльність має великий вплив на суспільство як на національному, так і міжнародному рівнях.

1. Сміт А. Теорія моральних почуттів (1759). URL: <https://www.marxists.org/reference/archive/smith-adam/works/moral/part01/part1a.htm#1.1>.
2. Горінов П., Драпушко Р. Волонтерська діяльність в Україні: соціально-правове дослідження. Київ: Державний інститут сімейної та молодіжної політики 2022.
3. Саломон М., Соколовський С., Хеддок М. Вимірювання економічної цінності волонтерської роботи в усьому світі: концепції, оцінки та дорожня карта на майбутнє. *Annals of Public and Cooperative Economics*. 2011. № 82 (3). Р. 219-224.
4. Писаренко Л., Плукчи Л.,

Федорова І. Волонтерство: виклики сьогодення (за матеріалами друкованих ЗМІ). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Сер. Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32(71). № 1. Ч. 3. С. 157. 5. Фонд благодійної допомоги. Звіт: «Всесвітній індекс благодійності» (2014-2024) URL: <https://www.cafonline.org/insights/research/world-giving-index>. 6. Армія INFORM. Госпітальєри: рицарський орден, що дав назву медичному батальйону URL: <https://armyinform.com.ua/2023/02/15/gospitalyery-ryczarskyj-orden-shho-dav-nazvu-medychnomu-bataljonu/>. 7. Орден Братів Менших Францисканців. URL: www.ofm.org.ua. 8. Міжнародний Комітет Червоного Хреста URL: <https://www.icrc.org/en/our-history>. 9. Nursing's Greatest Leaders: Activists of Change. Florence Nightingale: Where Most Work is Wanted 2016. URL: https://www.researchgate.net/publication/345008011_Florence_Nightingale_Where_Most_Work_is_Wanted. 10. Закордонна Волонтерська Служба (1958) URL: <https://www.vsointernational.org/about-us>. 11. Корпус Миру США. URL: <https://www.peacecorps.gov/about-the-agency/history/founding-moment/>. стор.1. 12. Канадська Закордонна Волонтерська Служба. URL: <https://cusointernational.org/about-us/>. 13. Європейський Парламент URL: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en>. 14. Erasmus+ For youth – Україна 2021-2027. URL: <https://erasmusplus.org.ua/pro-nas/nacjonalnyj-erazmus-ofis-v-ukrayini/>. 15. Національна Волонтерська Платформа. URL: <https://platforma.volunteer.country/>. 16. Соціологічна група рейтинг. Міжнародний Республіканський Інститут (IRI). Всеукраїнське опитування вересень-жовтень 2024. URL: <https://www.iri.org/resources/national-survey-of-ukraine-september-2023/>. 17. Національний інститут стратегічних досліджень. Аналіз українського волонтерства на основі методології нових соціальних рухів URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/analiz-ukrayinskoho-volonterstva-na-osnovi-metodolohiyi-novykh-sotsialnykh>.

References

1. Smit A. *Teoriia moralnykh pochuttiv* (1759). URL: <https://www.marxists.org/reference/archive/smith-adam/works/moral/part01/part1a.htm#1.1>.
2. Horinov P., Drapushko R. *Volonterska diialnist v Ukraini: sotsialno-pravove doslidzhennia*. Kyiv Derzhavnyi instytut simeinoi ta molodizhnoi polityky 2022.
3. Salomon M., Sokolovskiy S., Kheddok M. *Vymiriuvannia ekonomichnoi tsinnosti volonterskoï roboty v usomu sviti: kontseptsii, otsinky ta dorozhnia karta na maibutnie. Annals of Public and Cooperative Economics*. 2011. № 82 (3). R. 219-224.
4. Pysarenko L., Plukchi L., Fedorova I. *Volonterstvo: vyklyky sohodennia (za materialamy drukovanykh ZMI). Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho*. Ser. Filolohiia. Zhurnalistyka. 2021. T. 32(71). № 1. Ч. 3. S. 157.
5. Fond blahodiinoi dopomohy. Zvit: «Vsesvitnii indeks blahodiinosti» (2014-2024). URL: <https://www.cafonline.org/insights/research/world-giving-index>.
6. Armiia INFORM. *Hospitaliery: rytsarskyi orden, shcho dav nazvu medychnomu batalionu*. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/02/15/gospitalyery-ryczarskyj-orden-shho-dav-nazvu-medychnomu-bataljonu/>.

7. Orden Brativ Menshykh Frantsyskantsiv. URL: www.ofm.org.ua.
8. Mizhnarodnyi Komitet Chervonoho Khresta. URL: <https://www.icrc.org/en/our-history>.
9. Nursing's Greatest Leaders: Activists of Change. Florence Nightingale: Where Most Work is Wanted 2016. URL: https://www.researchgate.net/publication/345008011_Florence_Nightingale_Where_Most_Work_is_Wanted.
10. Zakordonna Volonterska Sluzhba (1958). URL: <https://www.vsointernational.org/about-us>.
11. Korpus Myru SSHA. URL: <https://www.peacecorps.gov/about-the-agency/history/founding-moment/>. stor.1.
12. Kanadska Zakordonna Volonterska Sluzhba. URL: <https://cusinternational.org/about-us/>.
13. Yevropeyskyi Parlament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en>.
14. Erasmus+ For youth – Ukraina 2021-2027. URL: <https://erasmusplus.org.ua/pro-nas/naczionalnyj-erazmus-ofis-v-ukrayini/>.
15. Natsionalna Volonterska Platforma. URL: <https://platforma.volunteer.country/>.
16. Sotsiolohichna hrupa Reitynh. Mizhnarodnyi Respublikanskyi Instytut (IRI). Vseukrainske opytuvannia vereseń-zhovten 2024. URL: <https://www.iri.org/resources/national-survey-of-ukraine-september-2023/>.
17. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. Analiz ukrainskoho volonterstva na osnovi metodolohii novykh sotsialnykh rukhiv. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/analiz-ukrayinskoho-volonterstva-na-osnovi-metodolohiyi-novykh-sotsialnykh>.

Berchuk Andrii. The history of volunteering from ancient times to the present

This article examines the history and evolution of volunteerism, focusing on its development from ancient times to the present. The study highlights the importance of volunteer initiatives in addressing social, humanitarian, and political challenges worldwide. A special focus is given to Ukraine, emphasizing the significant role of the volunteer movement during the ongoing war with russia. The research explores the innovative approaches, achievements, and challenges Ukrainian volunteers face in supporting the military and civilian population. Using data from the Charities Aid Foundation (CAF) and the World Giving Index (2014–2024), the article analyzes Ukraine's position in the global rankings of volunteerism and its progress over the years. The study also provides comparative examples of volunteer movements in other countries, offering insights into how international experience can enrich Ukrainian practices. By investigating the intersection of volunteerism with strategic goals, such as European integration, the article underscores its importance as a resource for national development. The findings contribute to understanding volunteerism as a dynamic social phenomenon and a critical tool in addressing modern crises. This comprehensive approach provides policymakers, researchers, and practitioners with valuable recommendations for enhancing volunteer engagement in Ukraine and beyond.

Key words: volunteering, history, Ukraine, civic responsibility, humanitarian crises, disaster relief, involvement in volunteer activities, World Giving Index.